

Finanční arbitr

Legerova 1581/69, 110 00 Praha 1 – Nové Město

Tel. 257 042 094, e-mail: arbitr@finarbitr.cz

www.finarbitr.cz

Evidenční číslo: FA/12659/2015
Spisová značka (uvádějte vždy v korespondenci): FA/SU/522/2014

N á l e z

Finanční arbitř příslušný k rozhodování sporů podle § 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o finančním arbitrovi“), rozhodl v řízení zahájeném dne 30. 10. 2014 podle § 8 zákona o finančním arbitrovi na návrh ■ (dále jen „Navrhovatel“), proti společnosti 1 1 Nejlepší autopůjčka s. r. o., IČO 27367169, se sídlem Ulčova 740/2a, 184 00 Praha 8, zapsané v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, sp. zn. C 108778, zastoupené na základě plné moci ze dne 23. 2. 2015 Mgr. Jiřím Stránským, advokátem evid. č. ČAK č. 10431, se sídlem Na Veselí 938/17, 140 00 Praha 4 (dále jen „Instituce“), vedeném podle § 24 zákona o finančním arbitrovi podle tohoto zákona s přiměřeným použitím zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), o úročení spotřebitelského úvěru ve výši diskontní sazby platné v den uzavření smlouvy o úvěru, určení neplatnosti ujednání o ceně přístroje satelitního vyhledávání a monitorování vozidla ve výši 30.000,- Kč, ujednání o platbě 196,- Kč měsíčně na havarijní pojištění, ujednání o platbě 324,- Kč měsíčně na pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, ujednání o kupní (zůstatkové) ceně 10.000,- Kč, ujednání o úhradě 19.100,- Kč jako odměny za zprostředkování uzavření leasingové smlouvy, ujednání o úhradě 1.200,- Kč jako poplatku za registraci vozidla do registru silničních vozidel a ujednání o úhradě 900,- Kč jako odměny za zajištění podkladů sloužících k prověření bonity a vrácení peněžních prostředků, které na základě neplatných ujednání Navrhovatel uhradil, takto:

- I. **Instituce, 1 1 Nejlepší autopůjčka s. r. o., IČO 27367169, se sídlem Ulčova 740/2a, 184 00 Praha 8, je povinna navrhovateli, ■, zaplatit částku 900,- Kč (slovy: devět set korun českých), a to ve lhůtě 3 dnů ode dne právní moci tohoto nálezu.**
- II. **Návrh se v části o určení neplatnosti ujednání leasingové smlouvy, kterou dne 12. 5. 2014 uzavřeli navrhovatel, ■, a instituce, společnost 1 1 Nejlepší autopůjčka s. r. o., a to ujednání o ceně přístroje satelitního vyhledávání a monitorování vozidla v ceně 30.000,- Kč, ujednání o platbě 196,- Kč měsíčně na havarijní pojištění, ujednání o platbě 324,- Kč měsíčně na pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, ujednání o kupní (zůstatkové) ceně 10.000,- Kč, ujednání o úhradě 19.100,- Kč jako odměny za zprostředkování uzavření leasingové smlouvy a ujednání o úhradě 1.200,- Kč jako poplatku za registraci vozidla do registru silničních vozidel a vrácení peněžních prostředků, se podle ustanovení § 15 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi zamítá.**
- III. **Řízení v části o určení, že úvěr, který instituce, 1 1 Nejlepší autopůjčka, s. r. o., poskytla navrhovateli, ■, na základě leasingové smlouvy ze dne 12. 5. 2014, se podle §**

8 písm. b) zákona č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 43/2013 Sb., pokládá od počátku za úročený ve výši 0,05 % p. a., se podle § 24 zákona o finančním arbitrovi ve spojení § 66 odst. 1 písm. g) správního řádu zastavuje, neboť návrh je v této části zjevně bezpředmětný.

IV. Instituce, 1 1 Nejlepší autopůjčka s. r. o., je povinna podle § 17a zákona o finančním arbitrovi zaplatit sankci ve výši 15.000 Kč (slovy: patnáct tisíc korun českých) na účet Kanceláře finančního arbitra vedený u České národní banky, č. ú. ■■■, variabilní symbol platby ■■■, konstantní symbol platby ■■■, a to do 15 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto nálezu.

O d ů v o d n ě n í :

1 Předmět řízení před finančním arbitrem a zkoumání podmínek řízení

Navrhovatel se domáhá úročení spotřebitelského úvěru ve výši diskontní sazby platné v den uzavření smlouvy o úvěru, určení neplatnosti ujednání leasingové smlouvy o jiných platbách na spotřebitelský úvěr a vrácení peněžních prostředků, které na základě neplatných ujednání Navrhovatel uhradil.

Finanční arbitr při zkoumání podmínek řízení z předložených podkladů zjistil, že Navrhovatel s Institucí dne 12. 5. 2014 uzavřeli leasingovou smlouvu č. ■■■, kterou se Instituce zavázala koupit pro Navrhovatele předmět leasingu, tj. osobní automobil Škoda Fabia, RZ ■■■ (dále jen „Předmět leasingu“), v ceně 69.999,- Kč, včetně příslušenství Předmětu leasingu, tj. přístroje satelitního vyhledávání a monitorování vozidla v ceně 30.000,- Kč (dále jen „Monitorovací zařízení“), tento Navrhovatel přenechal k užívání a následně za zůstatkovou cenu převést vlastnické právo k Předmětu leasingu na Navrhovatele; Navrhovatel se zavázal plnit povinnosti vyplývající pro něj z Leasingové smlouvy, tj. splatit 48 měsíčních leasingových splátek ve výši 3.316,- Kč a v případě zájmu o koupi Předmětu leasingu zaplatit zůstatkovou cenu (dále jen „Leasingová smlouva“).

Ze shromážděných podkladů finanční arbitr nezjistil, že by Navrhovatel ve smluvním vztahu s Institucí vystupoval jako fyzická osoba, která jedná v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání. Finanční arbitr považuje Navrhovatele za spotřebitele ve smyslu ustanovení § 3 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi.

Z veřejného seznamu živnostenského rejstříku finanční arbitr zjistil, že Instituce je obchodní společností, která je držitelem živnostenského oprávnění s předmětem podnikání „*Poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru*“ s datem vzniku oprávnění dne 1. 1. 2011 na dobu neurčitou, na jehož základě byla při splnění dalších podmínek v souladu se zákonem č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů, oprávněna v době uzavření Leasingové smlouvy poskytovat a zprostředkovat spotřebitelské úvěry. Instituce tedy může být institucí ve smyslu § 3 odst. 1 písm. c) zákona o finančním arbitrovi.

Podle § 1 zákona č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 43/2013 Sb. (dále jen „zákon o spotřebitelském úvěru“) se spotřebitelským úvěrem rozumí „*odložená platba, půjčka, úvěr nebo jiná obdobná finanční služba poskytovaná nebo přislíbená spotřebiteli věřitelem, nebo zprostředkovatelem*“. Podle § 2 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru se tento zákon „*[n]evztahuje na odloženou platbu, půjčku, úvěr nebo jinou obdobnou finanční službu sjednanou v podobě nájmu věci nebo leasingu s výjimkou*

smluvních vztahů, u nichž je sjednáno právo nebo povinnost koupě předmětu smlouvy nebo jiná možnost nabytí vlastnického práva po uplynutí určité doby“.

V tomto případě Leasingová smlouva představuje smlouvu o obdobné finanční službě, ve které se sjednává právo Navrhovatele za úplaty užívat Předmětem leasingu a právo Navrhovatele za zůstatkovou cenu nabýt vlastnické právo k Předmětu leasingu po uplynutí určité doby.

Leasingová smlouva byla uzavřena za účinnosti zákona o spotřebitelském úvěru, a není ve smyslu ustanovení § 2 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru smluvním vztahem vyloučeným z působnosti tohoto zákona.

Finanční arbitr je příslušný k rozhodování sporu mezi Navrhovatelem a Institucí, neboť se jedná o spor mezi věřitelem a spotřebitelem při poskytování spotřebitelského úvěru podle ustanovení § 1 odst. 1 písm. c) ve spojení s ustanovením § 3 odst. 1 písm. c) a odst. 2 a 3 zákona o finančním arbitrovi, když k rozhodování tohoto sporu je podle ustanovení § 7 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, dána pravomoc českého soudu.

4 Tvrzení Navrhovatele

Navrhovatel tvrdí, že v Leasingové smlouvě, kterou uzavřel s Institucí, je uvedena chybná výše roční procentní sazby nákladů (dále též „RPSN“), čímž Instituce porušila zákon o spotřebitelském úvěru. Navrhovatel dále tvrdí, že se společností AAA AUTO a.s., IČO 26699648, sídlem Dopraváků 874/15, 184 00 Praha 8 (dále jen „Dožádaná instituce“) uzavřel smlouvu o zprostředkování uzavření Leasingové smlouvy a že Dožádané instituci uhradil částku 19.100,- Kč jako odměnu za zprostředkování uzavření Leasingové smlouvy (dále jen „Platba za zprostředkování uzavření Leasingové smlouvy“).

Navrhovatel argumentuje, že po zadání všech parametrů Leasingové smlouvy, tj. pořizovací ceny Předmětu leasingu 69.999,- Kč, ceny Monitorovacího zařízení 30.000,- Kč, pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem Předmětu leasingu ve výši 324,- Kč měsíčně (dále jen „Platby za pojištění odpovědnosti z provozu Předmětu leasingu“), havarijního pojištění Předmětu leasingu a doplňkového pojištění ve výši 196,- Kč měsíčně (dále jen „Platby na havarijní pojištění“), leasingových splátek ve výši 3.316,- Kč měsíčně a kupní zůstatkové ceny 10.000,- Kč, dospěl k hodnotě RPSN ve výši 197,07 %, nikoliv 28,07 %, jak je uvedeno v Leasingové smlouvě; pro výpočet přitom Navrhovatel použil kalkulačku umístěnou na oficiálních internetových stránkách České obchodní inspekce.

Navrhovatel argumentuje, že tuto skutečnost reklamoval u Instituce dne 29. 5. 2014 a že Instituce na reklamaci reagovala uznáním pochybení a uzavřením Dodatku č. 1 k Leasingové smlouvě s Navrhovatelem o snížení leasingové splátky na částku 2.605,- Kč měsíčně.

Navrhovatel tvrdí, že tato náprava nebyla dostatečná, a proto opětovně požádal Instituci dopisem ze dne 28. 7. 2014 o úročení Leasingové smlouvy diskontní sazbou České národní banky platnou v době uzavření této smlouvy. Instituce na tuto žádost reagovala částečně a zrušila většinu poplatků, které se při chybném výpočtu RPSN stávají neplatnými, ale odmítla zrušit ujednání o ceně Monitorovacího zařízení ve výši 30.000,- Kč. Na zrušení tohoto ujednání však Navrhovatel trvá a odmítá tvrzení Instituce, že si Monitorovací zařízení v hodnotě 30.000,- Kč objednal a zakoupil.

Navrhovatel namítá, že podmínkou financování Předmětu leasingu bylo uhrazení nevratné zálohy, která se skládala z Platby za zprostředkování uzavření Leasingové smlouvy, částky 900,- Kč jako odměny Instituci za zajištění podkladů sloužících k prověření jeho bonity (dále jen „Poplatek za zjištění bonity“) a částky 1.200,- Kč jako poplatku za registraci vozidla do registru silničních vozidel (dále jen „Poplatek za registraci Předmětu leasingu“). Navrhovatel tvrdí, že všechny tyto platby uhradil současně v hotovosti na pobočce Dožádané instituce dne 12. 5. 2014, která mu tvrdila, že bez úhrady těchto částek nemůže zajistit financování Předmětu leasingu.

6 Tvrzení Instituce

Instituce potvrzuje, že uzavřela s Navrhovatelem Leasingovou smlouvu.

Instituce tvrdí, že pro výpočet RPSN použila zákonem předepsaný matematický vzorec

$$\sum_{i=1}^m \frac{A_i}{(1+r)^{t_i}} = \sum_{j=1}^n \frac{B_j}{(1+r)^{s_j}}$$

přičemž výpočet provádí pomocí kalkulačky naprogramované pro potřeby Instituce. Pro výpočet RPSN v Leasingové smlouvě pak použila hodnoty „*Financovaná částka: 99.999 Kč, Splátka: 3.315,68 Kč, délka splácení: 48 měsíců, roční úrok: 25%*“, kdy tímto výpočtem Instituce dospěla k hodnotě RPSN 28,07 %. Instituce tvrdí, že po reklamaci Navrhovatele týkající se nesprávné hodnoty RPSN uvedené v Leasingové smlouvě Instituce výpočet prověřila a vyhověla Navrhovateli, když „*[ú]věr přeúročila včetně vypuštění plateb za pojištění, které však i nadále hradí*“. Pro nový výpočet RPSN pak Instituce použila následující hodnoty „*Financovaná částka: 99.999 Kč, Splátka: 2085,44 Kč, jednorázový poplatek za registraci vozidla: 1.200 Kč, kupní zůstatková cena: 10.000 Kč, zprostředkovatelská provize za sjednání úvěru: 19.100 Kč, poplatek za prověření bonity klienta: 900 Kč, roční úrok: 0,05%, délka splácení: 48 měsíců*“ a dospěla k výsledné hodnotě RPSN 21,67 %.

Instituce namítá, že Platba za zprostředkování Leasingové smlouvy není poplatkem spojeným s uzavřením Leasingové smlouvy, ale odměnou Dožádané instituce za zprostředkování uzavření této smlouvy, a nebyla platbou ve prospěch Instituce. Instituce odmítá, aby tato částka byla považována za předpoklad pro výpočet RPSN, když „*[i]nstituce nemá se zprostředkovatelskou smlouvou nic společného, uvedená provize není placena na vrub Instituce a Instituce ani není informována o skutečnosti, že byla uzavřena nějaká zprostředkovatelská smlouva.*“ Instituce tvrdí, že vztah plynoucí ze smlouvy o zprostředkování je vztahem dvou třetích osob, o jehož detailech nemá Instituce žádné informace, přičemž za takového stavu si nelze představit, jakým způsobem by měla Instituce tuto částku, jejíž výši ani nezná, zahrnout do výpočtu sazby RPSN.

Instituce dále tvrdí, že Poplatek za registraci Předmětu leasingu také není poplatkem spojeným s uzavřením Leasingové smlouvy, nýbrž poplatkem spojeným se změnou registrace vlastníka a provozovatele Předmětu leasingu v registru silničních vozidel (dále jen „Registr vozidel“), když ji tvoří správní poplatek za provedení zápisu do Registru vozidel ve výši 800,- Kč a poplatek za provedení evidenční kontroly vozidla ve výši 400,- Kč, kdy protokol o provedení této kontroly je obligatorní přílohou návrhu na změnu vlastníka Předmětu leasingu v Registru vozidel. Konečně, Instituce tvrdí, že Poplatek za zjištění bonity také není poplatkem spojeným s uzavřením Leasingové smlouvy, ale poplatkem spojeným s prověřením bonity Navrhovatele před uzavřením Leasingové smlouvy, který je hrazen bez ohledu na to, zda k uzavření leasingové

smlouvy dojde či nikoliv, a je výhradně určen k úhradě administrativních nákladů spojených s takovým prověřením bonity.

Instituce tvrdí, že podmínkou uzavření Leasingové smlouvy s Navrhovatelem byla povinnost Navrhovatele zajistit elektronické monitorování Předmětu leasingu podle článku 1.4.15 Všeobecných obchodních podmínek. Monitorovací zařízení musí být umístěno v Předmětu leasingu dříve, než bude uzavřena Leasingová smlouva. Instituce argumentuje, že zakoupení tohoto zařízení je však ponecháno na Navrhovateli a je na jeho vůli, kde a jaké Monitorovací zařízení pořídí, čili zda si nákup a instalaci Monitorovacího zařízení zajistí Navrhovatel vlastními silami nebo využije možnosti zajistit si nákup a instalaci tohoto zařízení prostřednictvím Instituce. Instituce tvrdí, že instalaci do Předmětu leasingu se pak Monitorovací zařízení stává vlastnictvím Navrhovatele. Instituce tvrdí, že Navrhovatel využil možnosti opatřit si zařízení prostřednictvím Instituce a kupní cenu zařízení ve výši 30.000,- Kč rozložit do leasingových splátek. Monitorovací zařízení pak Instituce fakturovala Navrhovateli společně s kupní cenou Předmětu leasingu.

Pokud jde o povinnost Navrhovatele hradit 196,- Kč měsíčně jako Platby na havarijní pojištění a 324,- Kč měsíčně jako Platby na pojištění odpovědnosti z provozu Předmětu leasingu, Instituce tvrdí, že Navrhovatel v době uzavření Leasingové smlouvy neměl možnost tuto smlouvu uzavřít bez sjednání těchto služeb. Nicméně, Instituce uzavírá, že po reklamaci Navrhovatele nabídla Navrhovateli uzavření dodatku k Leasingové smlouvě, ve které už by platby za tyto služby nefigurovaly, tudíž Navrhovatel by nebyl povinen je hradit. Navrhovatel však tento dodatek odmítl s Institucí uzavřít.

8 Pokus o smír

Finanční arbitr v souladu s ustanovením § 1 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi vyzval účastníky řízení ke smírnému vyřešení sporu.

Navrhovatel na výzvu finančního arbitra reagoval tak, že považuje smír za možný, pokud Instituce úvěr poskytnutý mu na základě Leasingové smlouvy bude úročit diskontní sazbou České národní banky platnou v době uzavření smlouvy a uzná neplatnost smluvních ujednání týkajících se všech poplatků souvisejících s Leasingovou smlouvou.

Instituce předložila tři návrhy smírného řešení sporu. První návrh smíru spočíval v povinnosti Navrhovatele uhradit Instituci zbytek leasingových splátek podle Splátkového kalendáře ve výši sjednané v Dodatku č. 1 k Leasingové smlouvě (Navrhovatel by tak nemusel hradit Platby na havarijní pojištění a Platby na pojištění odpovědnosti z provozu Předmětu leasingu). Druhý návrh spočíval ve snížení jistiny úvěru z Leasingové smlouvy o částku 30.000,- Kč představující cenu Monitorovacího zařízení a povinnosti Navrhovatele uhradit Instituci zbylé leasingové splátky, jejichž výše by byla úměrně snížena. Současně, částku 30.000,- Kč by Navrhovatel byl povinen uhradit Instituci, jinak by Monitorovací zařízení bylo z Předmětu leasingu Institucí demontováno s tím, že si Navrhovatel zajistí montáž vlastního Monitorovacího zařízení. Do té doby by však Navrhovatel musel Předmět leasingu předat do dispozice Instituci, neboť by Předmět leasingu nesplňoval podmínky Leasingové smlouvy. A třetí návrh smíru spočíval ve snížení jistiny úvěru z Leasingové smlouvy o částku 30.000,- Kč představující cenu Monitorovacího zařízení a o částku 19.100,- Kč, tj. Platbu za zprostředkování uzavření Leasingové smlouvy, a povinnosti Navrhovatele uhradit Instituci zbylé leasingové splátky, jejichž výše by byla úměrně snížena. Navrhovatel by byl i v tomto případě povinen si

Monitorovací zařízení zajistit na vlastní náklady nebo částku 30.000,- Kč uhradit Instituci, a dále uhradit částku 19.100,- Kč Dožádané instituci.

Navrhovatel všechny tři varianty smírného řešení sporu odmítl a navrhl snížení jistiny úvěru z Leasingové smlouvy na částku 69.999,- Kč úročenou od počátku diskontní sazbou České národní banky platnou v době uzavření Leasingové smlouvy a úměrnému snížení leasingových splátek. Současně, Instituce by musela ujednání o ceně Monitorovacího zařízení ve výši 30.000,- Kč, o úhradě 10.000,- Kč jako kupní (zůstatkové) ceně Předmětu leasingu, o úhradě Poplatku za zjištění bonity a ujednání o Platbách na pojištění odpovědnosti z provozu Předmětu leasingu a Platbách na havarijní pojištění uznat jako neplatné. Co se týče Platby za zprostředkování uzavření Leasingové smlouvy a Poplatku za registraci Předmětu leasingu, Navrhovatel na zneplatnění ujednání o těchto platbách ve vztahu k Instituci netrvá, neboť jejich příjemcem byla Dožádaná Instituce.

Instituce s takovým návrhem na smírné řešení sporu nesouhlasila. Smírného řešení sporu se nepodařilo dosáhnout.

9 Právní posouzení

Finanční arbitr podle ustanovení § 12 odst. 1 a 3 zákona o finančním arbitrovi rozhoduje podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nestranně, spravedlivě a bez průtahů a pouze na základě skutečností zjištěných v souladu se zákonem o finančním arbitrovi a zvláštními právními předpisy. Finanční arbitr při svém rozhodování vychází ze skutkového stavu věci a volně hodnotí shromážděné podklady. Finanční arbitr v řízení postupuje podle zákona o finančním arbitrovi a podle § 24 tohoto zákona přiměřeně podle správního řádu.

Předmětem sporu je uplatnění sankce podle § 8 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru, tedy úročení spotřebitelského úvěru poskytnutého na základě Leasingové smlouvy diskontní sazbou České národní banky platnou v době uzavření Leasingové smlouvy, určení, že ujednání o ceně Monitorovacího zařízení, Platbách na havarijní pojištění Předmětu leasingu, Platbách na pojištění odpovědnosti z provozu Předmětu leasingu, ujednání o kupní (zůstatkové) ceně Předmětu leasingu, Platbě za zprostředkování uzavření Leasingové smlouvy, Poplatku za registraci Předmětu leasingu a Poplatku za zjištění bonity Navrhovatele jsou neplatná a vrácení peněžních prostředků, které Navrhovatel na základě těchto neplatných ujednání uhradil.

9.1 *Právní režim Leasingové smlouvy*

Leasingovou smlouvu Navrhovatel s Institucí uzavřeli dne 12. 5. 2014, tj. za účinnosti zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „občanský zákoník“).

Leasingová smlouva jako smluvní typ v občanském zákoníku není upravena a není upravena ani žádným jiným zákonem. Úprava a vymezení práv a povinností smluvních stran leasingové smlouvy je tak ponechána plně v dispozici těchto smluvních stran.

Jelikož je Leasingová smlouva smlouvou spotřebitelskou, když Instituce jako podnikatel, tj. osoba, která samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, uzavřela Leasingovou smlouvu s Navrhovatelem jako spotřebitelem, tedy člověkem, který mimo rámec své podnikatelské činnosti nebo mimo rámec samostatného výkonu svého povolání uzavírá smlouvu s podnikatelem nebo s ním jinak jedná, jsou Navrhovatel a Instituce ve své

smluvní volnosti omezení § 1810 občanského zákoníku, podle kterého se ustanovení tohoto dílu „[p]oužijí na smlouvy, které se spotřebitelem uzavírá podnikatel (dále jen „spotřebitelské smlouvy“) a na závazky z nich vzniklé.“

Z obsahu Leasingové smlouvy finanční arbitr zjistil, že „[p]ronajímatel (rozuměj Instituce) se zavazuje koupit pro leasingového nájemce (rozuměj Navrhovatele) níže vymezený předmět leasingu, tento nájemci přenechat k užívání a následně převést vlastnické právo k předmětu leasingu na leasingového nájemce. Leasingový nájemce se zavazuje plnit povinnosti vyplývající pro něho z této leasingové smlouvy. Nedílnou součástí této leasingové smlouvy jsou Všeobecné obchodní podmínky...a splátkový kalendář“ a podle článku 4.2.1. Všeobecných obchodních podmínek „[v] případě, že leasingový nájemce splní veškeré své závazky z leasingové smlouvy...je leasingový nájemce oprávněn požadovat, aby na něj pronajímatel převedl vlastnické právo k předmětu leasingu“.

Podle svého obsahu je tedy Leasingová smlouva spotřebitelským úvěrem ve smyslu zákona o spotřebitelském úvěru, když není podle § 2 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru vyloučena z režimu tohoto zákona.

9.2 Obsah Leasingové smlouvy

Finanční arbitr zjistil, že Leasingová smlouva má podobu formulářové smlouvy a je částečně vtělena do tabulky. Základní práva a povinnosti smluvních stran jsou vyjádřena částečně slovním popisem a částečně číselnými údaji. Obsah smluvních práv a povinností z Leasingové smlouvy je pak rozveden ve Všeobecných obchodních podmínkách a splátkovém kalendáři, na které v souladu s § 1751 odst. 1 občanského zákoníku odkazuje Leasingová smlouva, Navrhovatel je podepsal, a proto jsou součástí Leasingové smlouvy.

V Leasingové smlouvě, konkrétně v první části druhé tabulky, jsou heslovitě označeny následující údaje: „Předmět leasingu („PL“): ŠKODA FABIA, RZ: ■, VIN: ■, Termín dodání PL: 15.5.2014, Umístění PL: 0, Měsíční limit najetých kilometrů: 3000 Km“, ve druhé části této tabulky pak údaje „Pořizovací cena PL: 69 999 Kč, Cena přístroje satelitního vyhledávání a monitorování vozidla: 30.000 Kč, První mimořádná splátka v den podpisu smlouvy: 0 Kč“, konečně ve třetí části této tabulky údaje „Výše leasingových splátek splatná 10. den následujícího měsíce po předání PL leasingovému nájemci: (bez údaje), Z toho pojištění odpovědnosti za škodu PL: 324 Kč, Z toho havarijní pojištění PL + doplňkové 196 Kč, Splátkové období: měsíčně po dobu 48 měsíců, Počet leasingových splátek: 48, Doba leasingu: 4 roky, Leasingový nájemce: ■ je fyzickou osobou, která si pronajímá PL k nepodnikatelským účelům, Kupní (zůstatková) cena: 10.000 Kč, Roční procentní sazba nákladů (RPSN) ke dni uzavření této smlouvy: 28,07%“.

Splátkový kalendář ze dne 12. 5. 2014, tedy splátkový kalendář ke dni uzavření Leasingové smlouvy, pak obsahuje rozpis jednotlivých měsíčních leasingových splátek ve výši 3.315,68 Kč. Celková výše každé měsíční splátky, tedy leasingové splátky včetně měsíční Platby na havarijní pojištění a Platby na pojištění odpovědnosti z provozu Předmětu leasingu činí 3.836,- Kč. První měsíční splátka byla podle Splátkového kalendáře ze dne 12. 5. 2014 splatná dne 15. 6. 2014 a každá další měsíční splátka vždy k 15. dni kalendářního měsíce. Kromě toho Splátkový kalendář ze dne 12. 5. 2014 obsahuje tabulku označenou jako „Rekapitulace“, která obsahuje následující údaje: „Výše úvěru 99 999 Kč, Roční úrok banky 25,0%, Doba splácení úvěru (roky) 4, Datum první splátky 15.6.2014, Havarijní pojištění měsíčně 196 Kč, Povinné ručení měsíčně 324 Kč, RPSN 28,07%, Měsíční úrok 2,083%, Celkový počet plateb 48, Součet plateb 184 113 Kč, Součet úrok 59 154 Kč, Součet POV 15 552 Kč, Součet HAV 9 408 Kč“.

Podle úvodních prohlášení Všeobecných obchodních podmínek se „[p]ronajímatel zavazuje koupit pro leasingového nájemce předmět leasingu, ...předmět leasingu přenechat leasingovému nájemci k užívání a následně...převést vlastnické právo k předmětu leasingu na leasingového nájemce, pokud leasingový nájemce uplatní své oprávnění na převod tohoto vlastnického práva. Leasingový nájemce si podpisem leasingové smlouvy předmět leasingu pronajímá a zavazuje se, že bude řádně plnit veškeré povinnosti vyplývající pro něho z leasingové smlouvy a těchto všeobecných obchodních podmínek.“

Podle článku 4. 2. 2. Všeobecných obchodních podmínek „[v] případě, že se leasingový nájemce rozhodne využít svého oprávnění na převod vlastnického práva k předmětu leasingu, je povinen nejpozději k poslednímu dni doby leasingu...uhradit zálohu na kupní cenu předmětu leasingu ve výši celé kupní ceny, která je stanovena ve výši kupní (zůstatkové) ceny uvedené v hlavní části leasingové smlouvy“.

Podle článku 1. 2. 3. Všeobecných obchodních podmínek „[l]easingový nájemce je povinen zajistit provedení zápisu předmětu leasingu do registru silničních vozidel řádně a včas a uhradit včas náklady s tím spojené.“

Podle článku 1. 4. 15. Všeobecných obchodních podmínek „[l]easingový nájemce je povinen po celou dobu platnosti leasingové smlouvy zajišťovat předepsaným způsobem zabezpečení předmětu leasingu, kterým je řádné uzamčení a AKTIV. Za AKTIV se považuje interaktivní zabezpečovací zařízení, které je skrytě instalováno v předmětu leasingu – vozidle a které je schopné vyslat signál. Monitorováním tohoto signálu je možné zajistit přesnou lokalizaci předmětu leasingu...Podmínkou pro uznání zabezpečovacího zařízení jako AKTIV je napojení tohoto zařízení na centrální dispečerské pracoviště...Leasingový nájemce se zavazuje, že toto zabezpečovací zařízení z předmětu leasingu neodstraní, ani s ním nebude žádným způsobem manipulovat.“

Podle článku 3. 1. 1. Všeobecných obchodních podmínek „[p]ojistnou smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu uzavírá pronajímatel, který zajistí pojištění odpovědnosti za škodu po celou dobu trvání leasingové smlouvy.“

Podle článku 3.1.3. Všeobecných obchodních podmínek „[l]easingový nájemce je povinen po dobu trvání leasingové smlouvy platit pronajímateli...finanční částku ve výši pojistného zaplaceného pronajímatelem pojišťovně...finanční částka je splatná zároveň s leasingovými splátkami dle splátkového kalendáře.“

Podle článku 6.5. Všeobecných obchodních podmínek „[v]eškeré změny leasingové smlouvy musí mít písemnou formu a musí být odsouhlaseny...pronajímatelem a leasingovým nájemcem.“

Dne 21. 7. 2014 uzavřeli Navrhovatel s Institucí Dodatek č. 1 k Leasingové smlouvě, ve které je uvedeno, že „[s]mluvní strany se dohodly na změně splátkového kalendáře, a to tak, jak je nově uvedeno v příloze tohoto dodatku č. 1 k Leasingové smlouvě. V ostatním zůstává Leasingová smlouva nezměněna.“

Splátkový kalendář ze dne 21. 7. 2014 pak obsahuje rozpis jednotlivých měsíčních leasingových splátek ve výši 2.085,44 Kč. Celková výše každé měsíční splátky, tedy měsíční leasingové splátky včetně Platby na havarijní pojištění a Platby na pojištění odpovědnosti z provozu Předmětu leasingu činí 2.605,- Kč. Splatnost splátek zůstala nezměněna. Kromě toho Splátkový kalendář ze dne 21. 7. 2014 obsahuje tabulku označenou jako „Rekapitulace“, která obsahuje následující údaje: „Výše úvěru 99 999 Kč, Roční úrok banky 0,05%, Doba splácení úvěru (roky)

4, Datum první splátky 15.6.2014, Havarijní pojištění měsíčně 196 Kč, Povinné ručení měsíčně 324 Kč, RPSN 38,70%, Měsíční úrok 0,004%, Celkový počet plateb 48, Součet plateb 125 061 Kč, Součet úrok 102 Kč, Součet POV 15 552 Kč, Součet HAV 9 408 Kč“.

9.3 RPSN obecně

Podle ustanovení § 6 odst. 1 věty první zákona o spotřebitelském úvěru, ve znění účinném v okamžiku uzavření Leasingové smlouvy, „[s]mlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, vyžaduje písemnou formu a musí obsahovat informace stanovené v příloze č. 3 k tomuto zákonu uvedené jasným, výstižným a zřetelným způsobem“.

Příloha č. 3 k zákonu o spotřebitelském úvěru stanoví v odstavci 1 pod písmeny a) až s) rozsáhlý výčet informací, které musí smlouva o spotřebitelském úvěru obsahovat, nejedná-li se o některý ze zvláštních druhů spotřebitelského úvěru upravených v příloze č. 3 v odstavcích 2 nebo 3. Podle výslovného znění ustanovení § 6 odst. 1 věty druhé zákona o spotřebitelském úvěru „[n]esplnění této informační povinnosti nebo písemné formy nemá za následek neplatnost smlouvy“. Zákon o spotřebitelském úvěru totiž s jejím porušením spojuje jinou sankci, a to v ustanovení § 8, podle kterého „[j]estliže smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, a) nemá písemnou formu, b) neobsahuje informace stanovené v příloze č. 3 k tomuto zákonu, nebo c) nebyla alespoň v jednom vyhotovení poskytnuta spotřebiteli v listinné podobě nebo na jiném trvalém nosiči dat, a spotřebitel tuto skutečnost uplatní u věřitele, pokládá se spotřebitelský úvěr od počátku za úročný ve vyšší diskontní sazby platné v době uzavření této smlouvy uveřejněné Českou národní bankou a ujednání o jiných platbách na spotřebitelský úvěr jsou neplatná.“

Tato soukromoprávní sankce je zvláštní soukromoprávní sankcí svého druhu. Podmínkou pro možnost jejího uplatnění je pouze naplnění znaků uvedených v § 8 zákona o spotřebitelském úvěru. Nejedná se však o odpovědnost za škodu. Svou povahou lze tuto soukromoprávní sankci považovat za odpovědnost za soukromoprávní ohrožovací delikt, kdy spotřebiteli žádá konkrétní škoda vyjádřitelná v penězích v souvislosti s porušením zákona ze strany věřitele nemusí vzniknout, přesto je ale s takovým jednáním spojena soukromoprávní odpovědnost. Chráněným zájmem je zde řádná informovanost spotřebitele o všech náležitostech smluvního vztahu.

K řádnému splnění informační povinnosti nepostačuje pouhé uvedení „jakéhokoliv údaje“, který lze z hlediska svého obsahu typově podřadit pod jednotlivou dílčí informační povinnost, ale musí být uveden údaj správný, tedy odpovídající skutečnosti. Uvedením nesprávného údaje není možné informační povinnost stanovenou zákonem řádně splnit (viz např. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 25. 6. 2013, č. j. 8 A 212/2010 – 31).

Předmětem sporu je v tomto případě řádné poskytnutí informace podle odst. 1 písm. f) přílohy č. 3 k zákonu o spotřebitelském úvěru, podle nějž musí smlouva o spotřebitelském úvěru obsahovat „[r]oční procentní sazbu nákladů na spotřebitelský úvěr, veškeré předpoklady použité pro výpočet této sazby a celkovou částku splatnou spotřebitelem, vyjádřenou číselným údajem a vypočtenou k okamžiku uzavření smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr“.

Samotný zákon o spotřebitelském úvěru obsahuje základní legální definici RPSN v ustanovení § 3 písm. d) zákona o spotřebitelském úvěru, podle níž se RPSN rozumí „[c]elkové náklady spotřebitelského úvěru pro spotřebitele, vyjádřené jako roční procentní podíl z celkové výše spotřebitelského úvěru“.

Současně ustanovení § 10 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru uvádí, že „[r]oční procentní sazba nákladů na spotřebitelský úvěr se rovná současné hodnotě všech peněžitých plnění sjednaných mezi věřitelem a spotřebitelem ve smlouvě, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, a počítá se na roční bázi podle vzorce uvedeného v příloze č. 5 k tomuto zákonu“.

Finanční arbitr RPSN chápe jako základní ukazatel nákladovosti spotřebitelského úvěru pro spotřebitele, jehož cílem je vyjádřit jednou veličinou poměr mezi celkovými náklady spotřebitelského úvěru pro spotřebitele, bez ohledu na to, jakým způsobem jsou sjednány (pevnou částkou, procentním podílem), a při zohlednění toho, kdy jsou placeny, a celkovou výší spotřebitelského úvěru.

Je jisté, že ukazatel RPSN je přesnějším ukazatelem nákladovosti spotřebitelského úvěru než výpůjční úroková sazba, neboť výpůjční úroková sazba vyjadřuje jen cenu vypůjčených finančních prostředků formou procenta z vypůjčené částky vyjádřeného za roční období.

Z výpůjční úrokové sazby nejsou patrné případné další platby a poplatky, které je spotřebitel povinen v souvislosti s poskytnutím spotřebitelského úvěru platit, jako je např. poplatek za uzavření smlouvy, poplatek za správu úvěru / poplatek za vedení úvěrového účtu aj.

RPSN tak udává procentuální podíl z dlužné částky, který musí spotřebitel navíc vedle splátky jistiny zaplatit za období jednoho roku v souvislosti s čerpáním úvěru. Kromě sjednaného úroku jsou v RPSN zohledněny také všechny poplatky a další platby, které je spotřebitel povinen v souvislosti s poskytnutím úvěru platit.

RPSN jako agregovaný ukazatel tak má spotřebiteli umožnit snadné srovnání různých úvěrů s různou konstrukcí zpoplatnění, neboť všechny náklady spotřebitele přepočítává na jeden společný základ – procentuální podíl vyjádřený na roční bázi.

Jelikož při výpočtu RPSN hraje důležitou roli časová hodnota peněz, nelze automaticky říci, že vyšší RPSN znamená vyšší celkovou částku splatnou spotřebitelem. Může to totiž znamenat i to, že je spotřebitel povinen stejně velkou nebo menší splátku zaplatit mnohem dříve – má tak finanční prostředky k dispozici kratší dobu, a za jejich poskytnutí tudíž platí relativně vyšší cenu. Říci však lze, že čím dříve je spotřebitel povinen spotřebitelský úvěr splatit nebo čím je celková částka splatná spotřebitelem vyšší, tím je RPSN vyšší a tím je spotřebitelský úvěr pro spotřebitele relativně dražší.

Informační hodnota a důležitost ukazatele RPSN pro spotřebitele je zcela jasně akcentována hned na několika místech samotného zákona o spotřebitelském úvěru, když věřitel nebo zprostředkovatel je povinen jej za určitých okolností uvést v reklamě (viz § 4 zákona o spotřebitelském úvěru ve spojení s přílohou č. 1), je povinnou součástí předmluvních informací (viz § 5 zákona o spotřebitelském úvěru ve spojení s přílohami č. 2, 6 a 7) a v neposlední řadě je povinnou náležitostí smlouvy o spotřebitelském úvěru (viz § 6 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru ve spojení s přílohou č. 3). Z důvodové zprávy k zákonu o spotřebitelském úvěru výslovně vyplývá, že cílem RPSN je zajistit, aby se spotřebitelé mohli rozhodovat na základě úplné znalosti věci a mohli tak posoudit a srovnat výhodnost či nevýhodnost nabízeného úvěru.

Ukazatel RPSN není v našem právu nový a nebyl zaveden až zákonem o spotřebitelském úvěru, ale v našem právním řádu se objevil již od nabytí účinnosti zákona č. 321/2001 Sb., o některých podmínkách sjednávání spotřebitelského úvěru a o změně zákona č. 64/1986 Sb. (dále též jen „zákon č. 321/2001 Sb.“), dne 1. 1. 2002.

Tímto zákonem byla do českého právního řádu transponována směrnice Rady 87/102/EHS ze dne 22. 12. 1986 o sblížení právních a správních předpisů členských států týkajících se spotřebitelského úvěru, která byla novelizována směrnicí Rady 90/88/EHS ze dne 22. 2. 1990 a směrnicí Evropského parlamentu a Rady 98/7/ES ze dne 16. 2. 1998.

Z hlediska ukazatele RPSN jsou významné právě zmiňované novely. Směrnicí Rady 90/88/EHS byl na evropské úrovni zaveden sjednocený ukazatel RPSN a směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/7/ES následně upřesnila pravidla pro jeho výpočet.

Cílem těchto směrnic bylo zavést za účelem podpory vytvoření a fungování vnitřního trhu a k zajištění vysokého stupně ochrany spotřebitele jednotný ukazatel nákladovosti spotřebitelského úvěru napříč celým Evropským hospodářským společenstvím, resp. následně Evropským společenstvím.

Tento ukazatel byl následně převzat včetně rovnice i předpokladů pro jeho výpočet směrnicí 2008/48/ES, jež směrnicí 87/102/EHS včetně jejích novel zrušila a nahradila. Směrnice 2008/48/ES byla novelizovaná směrnicí Komise 2011/90/EU ze dne 14. 11. 2011, kterou se mění část II přílohy I směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES. Tato novela zpřesnila tzv. dodatečné předpoklady pro výpočet RPSN v případě, že některý z parametrů spotřebitelského úvěru není v příslušný okamžik znám (ve fázi reklamy, předmluvních informací, smlouva o spotřebitelském úvěru), ať už s ohledem na neznalost parametrů finální smlouvy o spotřebitelském úvěru, nebo s ohledem na volnost, kterou smlouva o spotřebitelském úvěru spotřebiteli nabízí (není jasný okamžik a výše čerpání nebo splácení spotřebitelského úvěru apod.).

Směrnice 2008/48/ES byla transponována do českého právního řádu zákonem o spotřebitelském úvěru. Směrnice 2011/90/EU byla transponována zákonem č. 43/2013 Sb. s účinností od 25. 2. 2013.

Význam RPSN ve smlouvě o spotřebitelském úvěru řeší například rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie o předběžné otázce ve věci C-453/10 Jana Pereničová a Vladislav Perenič proti SOS financ spol. s r. o., v němž výslovně konstatoval, že „[t]aková obchodní praktika, o jakou se jedná ve věci v původním řízení, spočívající v uvedení nižší roční procentní sazby nákladů v úvěrové smlouvě, než ve skutečnosti je, musí být kvalifikována jako „klamavá“ ve smyslu čl. 6 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. května 2005 o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu a o změně směrnice Rady 84/450/EHS, směrnic Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 (dále jen „směrnice o nekalých obchodních praktikách“), pokud vede nebo může vést k tomu, že průměrný spotřebitel učiní rozhodnutí o obchodní transakci, které by jinak neučinil. Vnitrostátnímu soudu přísluší, aby ověřil, zda tomu tak ve věci v původním řízení je. Konstatování nekalého charakteru takové obchodní praktiky představuje jeden z prvků, na jejichž základě může příslušný soud postavit podle čl. 4 odst. 1 směrnice 93/13 své posouzení zneužívajícího charakteru smluvních klauzulí týkajících se nákladů na úvěr poskytnutý spotřebiteli. Takové konstatování nicméně nemá přímý dopad na posouzení platnosti uzavřené úvěrové smlouvy podle čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13.“

Za určitých okolností tak nesprávné uvedení údaje o RPSN může být i nekalou obchodní praktikou ve smyslu § 4 a násl. zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů. Jakkoliv finančnímu arbitrovi nepřísluší posuzovat, zda Instituce porušila zákaz používání nekalých obchodních praktik, citované rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie jednoznačně dokládá, jaký význam je ukazateli RPSN v právu Evropské unie přikládán.

Ukazatel RPSN vyjádřený číselnou hodnotou v procentech má dvě základní dimenze, a to jednak tu již shora naznačenou právní, která stanoví, jaké údaje je nutno při výpočtu RPSN zohlednit, a pak i matematickou. Matematický úhel pohledu pak udává, jaké matematické operace a početní úkony je třeba s těmito údaji provést.

Definice RPSN uvedená v ustanovení § 3 písm. d) zákona o spotřebitelském úvěru je založena na „[c]elkových nákladech spotřebitelského úvěru pro spotřebitele“ a „celkové výši spotřebitelského úvěru“.

Celkové náklady spotřebitelského úvěru pro spotřebitele definuje ustanovení § 3 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru jako „[v]eškeré náklady, včetně úroků, provizí, daní a veškerých dalších poplatků, které spotřebitel musí zaplatit v souvislosti se spotřebitelským úvěrem a které jsou věřiteli známy, s výjimkou nákladů na služby notáře; do celkových nákladů se započítávají i náklady související s doplňkovými službami spotřebitelského úvěru, zejména pojistné, pokud je uzavření smlouvy o poskytnutí doplňkové služby povinné pro získání spotřebitelského úvěru nebo pro jeho získání za nabízených podmínek“.

Celková výše spotřebitelského úvěru je definována v ustanovení § 3 písm. k) zákona o spotřebitelském úvěru jako „[s]ouhrn všech částek, jež jsou dány spotřebiteli k dispozici“.

Matematický mechanismus výpočtu RPSN obsahuje příloha č. 5 k zákonu o spotřebitelském úvěru. RPSN se vypočte podle následujícího vzorce:

$$\sum_{k=1}^m C_k(1+X)^{-t_k} = \sum_{l=1}^{m'} D_l(1+X)^{-s_l}$$

kde:

X je RPSN,

m je číslo posledního čerpání,

k je číslo čerpání, proto $1 \leq k \leq m$,

C_k je částka čerpání k ,

t_k je interval vyjádřený v letech a zlomcích roku mezi datem prvního čerpání a datem každého následného čerpání, proto $t_1 = 0$,

m' je číslo poslední splátky nebo platby poplatků,

l je číslo splátky nebo platby poplatků,

D_l je výše splátky nebo platby poplatků,

s_l je interval vyjádřený v letech a zlomcích roku mezi datem prvního čerpání a datem každé splátky nebo platby poplatků.

Při výpočtu RPSN při dosazení do této rovnice je pak nutno brát v potaz i následující poznámky a) až d) uvedené části I přílohy č. 5 k zákonu o spotřebitelském úvěru:

a) Částky placené oběma stranami v různých okamžicích nemusí být nutně stejné a nemusí být nutně placeny ve stejných intervalech.

b) Počátečním datem je datum prvního čerpání.

c) Časové intervaly použité ve výpočtech se vyjadřují v letech nebo ve zlomcích roku. Má se za to, že rok má 365 dní (nebo 366 dní u přestupných roků), 52 týdnů nebo 12 stejně dlouhých měsíců. Má se za to, že takový měsíc má 30,41666 dní (tzn. 365/12), a to bez ohledu na to, zda se jedná o přestupný rok.

d) Výsledek výpočtu se vyjadřuje s přesností na nejméně jedno desetinné místo. Je-li hodnota číslice na následujícím desetinném místě větší nebo rovna 5, hodnota číslice na příslušném desetinném místě se zvyšuje o jednu“.

Lze připustit, že ani původní slovní vymezení RPSN obsažené v § 10 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru ve znění účinném od 1. 1. 2011, ani slovní vymezení obsažené ve znění účinném od 25. 2. 2013 nejsou zcela přesná. Jak je z matematického vyjádření rovnice pro výpočet RPSN zřejmé, roční procentní sazba nákladů spotřebitelského úvěru pro spotřebitele se nerovná čisté současné hodnotě „všech nákladů spotřebitele“ ani „peněžitých plnění sjednaných mezi věřitelem a spotřebitelem“ ve smlouvě, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, ale představuje určitou neznámou „efektivní“ úrokovou sazbu, při které platí rovnost mezi oběma stranami rovnice, tedy mezi čistými současnými hodnotami všech čerpání spotřebitele a všech plateb, které se při výpočtu RPSN zohledňují. Finanční arbitr si je vědom toho, že ustanovení § 10 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru bylo v zásadě v doslovném znění převzato z článku 19 odst. 1 směrnice 2008/48/ES, podle něž „[r]oční procentní sazba nákladů, která se za rok rovná současné hodnotě všech závazků (čerpání, plateb a poplatků) budoucích nebo stávajících a dohodnutých mezi věřitelem a spotřebitelem, se počítá podle matematického vzorce uvedeného v části I přílohy I.“

Zde je třeba podotknout, že se nejedná o nepřesnost v českém překladu směrnice 2008/48/ES oproti jiným jazykovým mutacím, ale že obdobným způsobem je RPSN definována také v anglickém znění: „The annual percentage rate of charge, equating, on an annual basis, to the present value of all commitments (drawdowns, repayments and charges), future or existing, agreed by the creditor and the consumer, shall be calculated in accordance with the mathematical formula set out in Part I of Annex I.“ a francouzském znění článku 19 odst. 1 směrnice 2008/48/ES: „Le taux annuel effectif global, qui équivaut, sur une base annuelle, à la valeur actualisée de l'ensemble des engagements (prélèvements, remboursements et frais), existants ou futurs, convenus par le prêteur et le consommateur, est calculé selon la formule mathématique figurant à l'annexe I, partie I.“ Za přesnější lze v tomto kontextu považovat jen německé znění článku 19 odst. 1 směrnice 2008/48/ES: „Der effektive Jahreszins, der auf Jahresbasis die Gleichheit zwischen den Gegenwartswerten der gesamten gegenwärtigen oder künftigen Verpflichtungen (in Anspruch genommene Kreditbeträge, Tilgungszahlungen und Entgelte) des Kreditgebers und des Verbrauchers herstellt, wird anhand der mathematischen Formel in Teil I des Anhangs I berechnet.“

S ohledem na matematicky přesně vyjádřenou rovnici obsaženou v příloze č. 5 k zákonu o spotřebitelském úvěru však nemá tato legislativní neobratnost evropského ani českého zákonodárce na posuzovaný případ žádný vliv.

9.4 RPSN v Leasingové smlouvě

Instituce tvrdí, že pro výpočet RPSN použila rovnici ve tvaru

$$\sum_{i=1}^m \frac{A_i}{(1+r)^{t_i}} = \sum_{j=1}^n \frac{B_j}{(1+r)^{s_j}}$$

Srovnáním obou vzorců pro výpočet RPSN finanční arbitr zjistil, že se jedná o stejný matematický vzorec pro výpočet RPSN, jako je vzorec stanovený přílohou č. 5 k zákonu o spotřebitelském úvěru.

Instituce nevysvětlila, jakým způsobem při výpočtu postupovala, resp. omezila se pouze na tvrzení, že výpočet provádí pomocí kalkulačky naprogramované pro potřeby Instituce, přičemž pro výpočet RPSN ve výši 28,07 % uvedené v Leasingové smlouvě použila částku 99.999,- Kč jako celkovou výši úvěru, splatnou ve 48 měsíčních splátkách ve výši 3.315,68 Kč při úroku 25 % p. a.

Finanční arbitr zjistil, že po reklamaci Navrhovatele a uzavření Dodatku č. 1 k Leasingové smlouvě Instituce použila pro výpočet RPSN částku 99.999,- Kč jako celkovou výši úvěru, splatnou ve 48 měsíčních splátkách ve výši 2.085,44 Kč při úroku 0,05 % p. a., přičemž jako náklady úvěru zahrнула do výpočtu částku 1.200,- Kč, tj. Poplatek za registraci Předmětu leasingu, částku 10.000,- Kč, tj. kupní (zůstatkovou) cenu Předmětu leasingu, částku 19.100,- Kč, tj. Platbu za zprostředkování uzavření Leasingové smlouvy a částku 900,- Kč, tj. Poplatek za zjištění bonity, přičemž výsledná hodnota RPSN činila 21,67 %.

Vzhledem k tomu, že Instituce neuvedla, jak konkrétně postupovala při výpočtu hodnoty RPSN úvěru poskytnutého Navrhovateli na základě Leasingové smlouvy, resp. jaké hodnoty dosazovala do vzorce pro výpočet RPSN namísto jednotlivých proměnných, finanční arbitr nemohl přezkoumat způsob výpočtu RPSN použitý Institucí a přistoupil k vlastnímu výpočtu RPSN tohoto úvěru.

Jak je uvedeno výše, RPSN jsou podle § 3 písm. d) zákona o spotřebitelském úvěru „[c]elkové náklady spotřebitelského úvěru pro spotřebitele, vyjádřené jako roční procentní podíl z celkové výše spotřebitelského úvěru“, přičemž celkovými náklady spotřebitelského úvěru jsou podle § 3 písm. e) tohoto zákona „[v]eškeré náklady, včetně úroků, provizí, daní a veškerých dalších poplatků, které spotřebitel musí zaplatit v souvislosti se spotřebitelským úvěrem a které jsou věřiteli známy, s výjimkou nákladů na služby notáře; do celkových nákladů se započítávají i náklady související s doplňkovými službami spotřebitelského úvěru, zejména pojistné, pokud je uzavření smlouvy o poskytnutí doplňkové služby povinné pro získání spotřebitelského úvěru nebo pro jeho získání za nabízených podmínek“ a celkovou výši spotřebitelského úvěru podle § 3 písm. k) tohoto zákona „[s]ouhrn všech částek, jež jsou dány spotřebiteli k dispozici“.

Pro provedení výpočtu RPSN vycházel finanční arbitr z parametrů Leasingové smlouvy ve znění Dodatku č. 1 k Leasingové smlouvě ze dne 21. 7. 2014, tj. datum čerpání spotřebitelského úvěru 15. 5. 2014, kdy Instituce dodala podle Leasingové smlouvy Předmět leasingu Navrhovateli, celková výše spotřebitelského úvěru (jistina) 99.999,- Kč, z toho částka 30.000,- Kč jako cena Monitorovacího zařízení, úvěr je splatný 48 měsíčními splátkami ve výši 2.085,44 Kč, z nichž první je splatná dne 15. 6. 2014, každá další vždy 15. dne v měsíci a poslední splátka je splatná dne 15. 5. 2018. Kromě měsíční splátky úvěru je Navrhovatel povinen hradit měsíčně 196,- Kč jako Platbu na havarijní pojištění a 324,- Kč jako Platbu na pojištění odpovědnosti z provozu Předmětu leasingu. Kupní (zůstatková) cena Předmětu leasingu, jejíž zaplacení je podmínkou pro převod vlastnického práva k Předmětu leasingu na Navrhovatele po uhrazení všech leasingových splátek, pak činí 10.000,- Kč.

Současně, z příjmového pokladního dokladu č. ■ vystaveného Institucí dne 2. 4. 2014 finanční arbitr zjistil, že dne 2. 4. 2014 Navrhovatel v souvislosti s uzavřením Leasingové smlouvy uhradil Instituci jako Poplatek za zjištění bonity částku 900,- Kč. Povinnost Navrhovatele k jeho úhradě vyplývá z Matričního listu ze dne 12. 5. 2014. Z příjmového pokladního dokladu č. ■ vystaveného Dožádanou institucí dne 12. 5. 2014 finanční arbitr dále zjistil, že Navrhovatel v souvislosti s uzavřením Leasingové smlouvy uhradil Dožádané instituci celkem částku 20.300,- Kč, z toho částku 19.100,- Kč jako Platbu za zprostředkování Leasingové smlouvy a částku 1.200,- Kč jako Poplatek za registraci Předmětu leasingu. Povinnost k úhradě Platby za

zprostředkování Leasingové smlouvy vyplývá ze Smlouvy o zprostředkování uzavřené mezi Navrhovatelem a Dožádanou institucí, přičemž o této platbě byl Navrhovatel informován Institucí i v Předšmluvních informacích o leasingu v kolonce s názvem „veškeré případné další náklady vyplývající ze smlouvy, ve které se sjednává leasing“.

K výpočtu RPSN pak finanční arbitr používá vzorec obsažený v příloze č. 5 k zákonu o spotřebitelském úvěru. Aby mohl finanční arbitr dosadit hodnoty představující jednotlivé platby do tohoto vzorce, musel nejdříve zkoumat, souhrn jakých částek Instituce dala Navrhovateli k dispozici ve smyslu § 3 písm. k) zákon o spotřebitelském úvěru, a které z výše uvedených plateb provedených Navrhovatelem v souvislosti s tímto úvěrem jsou celkovými náklady úvěru ve smyslu § 3 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru.

Všeobecné obchodní podmínky v článku 1. 4. 15. stanoví povinnost Navrhovatele po celou dobu platnosti Leasingové smlouvy zajišťovat předepsaným způsobem zabezpečení Předmětu leasingu a dále povinnost Navrhovatele takové zařízení z Předmětu leasingu po dobu trvání Leasingové smlouvy neodstranit. Leasingová smlouva ani Všeobecné obchodní podmínky výslovně ujednání o závazku Instituce obstarat pro Navrhovatele Monitorovací zařízení a závazek Navrhovatele zaplatit za tuto službu částku 30.000,- Kč neobsahují. Vzhledem k vymezení částky 30.000,- Kč v Leasingové smlouvě jako ceny Monitorovacího zařízení ve spojení s ustanovením článku 1. 4. 15. Všeobecných obchodních podmínek, které Navrhovatel vlastnoručně podepsal, má finanční arbitr za to, že obsahem ujednání o ceně Monitorovacího zařízení bylo právě obstarání a instalace Monitorovacího zařízení do Předmětu leasingu prostřednictvím Instituce a platba Navrhovatele za zajištění tohoto Monitorovacího zařízení. Z Leasingové smlouvy pak finanční arbitr zjistil, že tuto platbu Navrhovatel neplatil z vlastních prostředků při uzavření Leasingové smlouvy, ale že byla uhrazena započtením z části spotřebitelského úvěru poskytnutého Institucí Navrhovateli.

Jistina spotřebitelského úvěru ve výši 99.999,- Kč tak vlastně vznikla spojením dvou dílčích úvěrů – jednak úvěru ve výši 69.999,- Kč na uhrazení kupní ceny Předmětu leasingu a úvěru ve výši 30.000,- Kč na úhradu ceny Monitorovacího zařízení. To je plně v souladu s výše citovanou definicí celkové výše spotřebitelského úvěru jako souhrnu všech částek, které jsou spotřebiteli dány k dispozici. Částku k dispozici nelze vnímat jako částku, kterou spotřebitel od věřitele přímo obdrží (vyplacenou v hotovosti nebo převedenou bezhotovostně na účet), ale jako částku, kterou může spotřebitel jakýmkoliv způsobem disponovat, tedy určit, jak s ní má být naloženo. V případě částky 69.999,- Kč tak Navrhovatel učinil explicitně v Leasingové smlouvě, když souhlasil se závazkem Instituce zakoupit Předmět leasingu pro Navrhovatele a tento mu pak přenechat k užívání. V případě částky 30.000,- Kč tak Navrhovatel učinil implicitně, když tato částka byla určena na cenu Monitorovacího zařízení.

Přestože ohledně částky 30.000,- Kč nedošlo k žádným faktickým peněžním tokům (např. v podobě jejího vyplacení Navrhovateli a následné bezprostřední úhrady ceny Monitorovacího zařízení), finanční arbitr posuzuje faktické chování Instituce jako jednostranné započtení části úvěru poskytnuté v této výši proti povinnosti Navrhovatele uhradit stejně vysokou cenu Monitorovacího zařízení ve smyslu § 1982 občanského zákoníku.

Instituce v průběhu řízení neprokázala, že by zajištění Monitorovacího zařízení jejím prostřednictvím nebylo nezbytnou podmínkou uzavření Leasingové smlouvy s Navrhovatelem. Jelikož Monitorovací zařízení muselo být umístěno v Předmětu leasingu v souladu s čl. 1. 4. 15. Všeobecných obchodních podmínek po celou dobu platnosti Leasingové smlouvy, tj. od okamžiku jejího uzavření, má finanční arbitr za to, že Navrhovatel neměl jinou možnost, než zajistit Monitorovací zařízení prostřednictvím Instituce. Lze si totiž jen obtížně představit situaci,

kdy by spotřebitel – Navrhovatel instaloval na vlastní náklady monitorovací zařízení do předmětu leasingu před uzavření leasingové smlouvy, který není oprávněn užívat, popř. současně s uzavřením leasingové smlouvy, tak aby dostal své povinnosti zajistit zabezpečení předmětu leasingu. Úhrada ceny Monitorovacího zařízení započtením v okamžiku uzavření Leasingové smlouvy tedy představuje náklad spotřebitelského úvěru ve smyslu § 3 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru, který musí být při výpočtu RPSN samostatně zohledněn na pravé straně rovnice v čase $s=0$.

Pokud jde o Platbu za zprostředkování uzavření Leasingové smlouvy ve výši 19.100,- Kč, jedná se o odměnu za zprostředkování uzavření Leasingové smlouvy, kterou Navrhovatel zaplatil Dožádané instituci dne 12. 5. 2014. Finanční arbitr z Předmluvních informací o leasingu zjistil, že tuto platbu Instituce uvedla v článku 3. Náklady leasingu kolonky s názvem „Veškeré případné další náklady vyplývající ze smlouvy, ve které se sjednává leasing“ Předmluvních informací o leasingu, kde se uvádí „*poplatek za uzavření ve výši 19.100 Kč s platný jednorázově při podpisu leasingové smlouvy.*“ Tuto platbu finanční arbitr pokládá za náklad spotřebitelského úvěru ve smyslu § 3 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru, neboť se jedná o náklad, který Navrhovatel musel uhradit v souvislosti se spotřebitelským úvěrem, a zároveň byl tento náklad Instituci znám. Kromě toho, podle ustanovení § 17 odst. 3 zákona o spotřebitelském úvěru „*[z]prostředkovatel je pro účely výpočtu roční procentní sazby nákladů na spotřebitelský úvěr povinen sdělit věřiteli výši své odměny, pokud ji platí spotřebitel*“. Z tohoto ustanovení zákona o spotřebitelském úvěru je zřejmé, že odměna za zprostředkování uzavření smlouvy o spotřebitelském úvěru hrazená spotřebitelem je vždy nákladem úvěru vstupujícím do výpočtu RPSN. Vzhledem k tomu, že tento náklad Navrhovatel uhradil Instituci tři dny před čerpáním spotřebitelského úvěru, tj. dne 15. 5. 2014, musí být při výpočtu RPSN zohledněn na pravé straně rovnice v čase $s = -3/365$.

Pokud jde o Poplatek za zjištění bonity ve výši 900,- Kč, který Navrhovatel uhradil Instituci před uzavřením Leasingové smlouvy, tj. dne 2. 4. 2014, finanční arbitr z Matričního listu zjistil, že se jedná o „*odměnu za zajištění podkladů sloužících k prověření bonity, důvěryhodnosti a platební morálky žadatele. V případě neschválení žádosti o poskytnutí financování bude administrativní poplatek žadateli vrácen.*“, pak finanční arbitr i tuto platbu pokládá za náklad spotřebitelského úvěru ve smyslu § 3 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru. Navrhovatel totiž musel poplatek uhradit v souvislosti se spotřebitelským úvěrem, jinak by mu Instituce spotřebitelský úvěr neposkytla, a zároveň byl tento náklad Instituci znám. Vzhledem k tomu, že tento náklad Navrhovatel uhradil Instituci 1 měsíc a 13 dní před čerpáním spotřebitelského úvěru, musí být při výpočtu RPSN zohledněn na pravé straně rovnice v čase $s = -1/12 - 13/365$.

Za náklad spotřebitelského úvěru pak finanční arbitr pokládá i Platby na havarijní pojištění Předmětu leasingu ve výši 196,- Kč měsíčně, neboť se jedná o náklad související s doplňkovými službami spotřebitelského úvěru, tj. pojištěním Předmětu leasingu, a podle shodného tvrzení účastníků řízení bylo sjednání této doplňkové služby podmínkou pro získání spotřebitelského úvěru na základě Leasingové smlouvy. Platby na havarijní pojištění Předmětu leasingu tak jako náklad spotřebitelského úvěru musí být při výpočtu RPSN zohledněny na pravé straně rovnice.

Oproti tomu Platby na pojištění odpovědnosti za provoz Předmětu leasingu nejsou nákladem spotřebitelského úvěru ve smyslu § 3 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru, neboť hradit tyto platby je povinen podle § 1 odst. 2 zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, ve znění pozdějších předpisů, každý, kdo chce provozovat vozidlo na pozemních komunikacích.

Shodně, Poplatek za registraci Předmětu leasingu do Registru vozidel ve výši 1.200,- Kč, tvořený správním poplatkem za provedení registrace správním orgánem ve výši 800,- Kč a poplatkem 400,- Kč za provedení evidenční technické prohlídky Předmětu leasingu, finanční arbitr také nepokládá za náklad spotřebitelského úvěru ve smyslu § 3 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru, neboť k úhradě takové platby je opět povinen každý, kdo chce provozovat vozidlo na pozemních komunikacích podle zákona č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů.

Konečně, kupní (zůstatková) cena Předmětu leasingu ve výši 10.000,- Kč také není nákladem spotřebitelského úvěru a nevstupuje do výpočtu RPSN, neboť je výlučně na vůli Navrhovatele, zda tuto platbu uhradí Instituci v souvislosti s převodem vlastnického práva k Předmětu leasingu podle ustanovení 4. 2. 2. Všeobecných obchodních podmínek k Leasingové smlouvě.

Po dosažení výše uvedených údajů, získal finanční arbitr následující rovnici

$$99.999 = 30.000 + 19.100 * (1 + X)^{\frac{3}{365}} + 900 * (1 + X)^{\frac{1}{12} + \frac{13}{365}} + \sum_{l=1}^{48} (2.085,44 + 196) * (1 + X)^{-sl}$$

kde na levé straně je uvedena jistina spotřebitelského úvěru ve výši 99.999,- Kč čerpaná v čase $t=0$, takže platí, že $(1+X)^0 = 1$, a tudíž bylo možné zápis zjednodušit, a na pravé straně je jednak samostatně uvedena cena Monitorovacího zařízení ve výši 30.000,- Kč placená v čase $s=0$, takže opět bylo možné zápis zjednodušit, dále Platba za zprostředkování uzavření Leasingové smlouvy ve výši 19.100,- Kč placená v čase $s = -3/365$ a Poplatek za zjištění bonity ve výši 900,- Kč placený v čase $s = -1/12 - 13/365$, a dále samozřejmě všechny řádně placené leasingové splátky ve výši 2.085,44 Kč společně se splátkou havarijního pojištění ve výši 196,- Kč, kterých je celkem 48, a které budou mít s ohledem na splácení úvěru vždy v měsíčním intervalu (tedy $s_1=1/12$, $s_2=2/12$ atd.) exponenty $-1/12$, $-2/12$, $-3/12$ ... až $-48/12$. X představuje neznámou veličinu RPSN.

Výpočtem provedeným v tabulkovém procesoru Microsoft Excel s využitím funkce „Řešitel“ finanční arbitr zjistil, že RPSN při zadaných parametrech vychází po zaokrouhlení s přesností na jedno desetinné místo 56,7 %.

Údaj 38,70 % uváděný v Leasingové smlouvě, resp. Splátkovém kalendáři ze dne 21. 7. 2014, je tak zjevně nesprávný.

Instituce tedy porušila informační povinnost podle § 6 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, když Leasingová smlouva neobsahovala informaci podle odst. 1 písm. f) přílohy č. 3 k zákonu o spotřebitelském úvěru, resp. obsahovala nesprávnou hodnotu RPSN. Protože Navrhovatel tuto skutečnost uplatnil u Instituce, vůči Instituci se v důsledku porušení této povinnosti uplatní sankce podle § 8 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru a úvěr poskytnutý Institucí Navrhovateli na základě Leasingové smlouvy se pokládá od počátku za úročený ve výši diskontní sazby platné v době uzavření této smlouvy uveřejněné Českou národní bankou a ujednání o jiných platbách na tento úvěr jsou neplatná.

9.5 Úročení úvěru z Leasingové smlouvy diskontní sazbou a neplatnost ujednání o platbách na spotřebitelský úvěr

Diskontní sazba je úrokovou sazbou stanovovanou Českou národní bankou, kterou Česká národní banka úročí depozita komerčních subjektů u ní uložených. Tato sazba byla podle zjištění

finančního arbitra dne 2. 11. 2012 stanovena Českou národní bankou ve výši 0,05 % p. a., přičemž od té doby se výše této úrokové sazby nezměnila (zdroj: https://www.cnb.cz/cs/faq/jak_se_vyvijela_diskontni_sazba_cnb.html). Diskontní sazba platná v den uzavření Leasingové smlouvy, tj. dne 12. 5. 2014, tedy činila 0,05 % p. a.

Z Dodatku č. 1 k Leasingové smlouvě finanční arbitr zjistil, že Instituce ode dne uzavření tohoto dodatku úvěr poskytnutý Navrhovateli úročila úrokovou sazbou 0,05 % p. a., tedy ve výši diskontní sazby platné v den uzavření Leasingové smlouvy. Finanční arbitr proto nemůže než konstatovat, že návrh Navrhovatele je v části týkající se úročení úvěru poskytnutého na základě Leasingové smlouvy diskontní sazbou platnou v době uzavření této smlouvy uveřejněnou Českou národní bankou bezpředmětný, když úvěr z Leasingové smlouvy již úročen diskontní sazbou je.

Soukromoprávní sankce podle § 8 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru však kromě sjednané výše úroků spotřebitelského úvěru dopadá i na jiné platby na spotřebitelský úvěr, které si smluvní strany případně sjednaly. Ujednáním o jiných platbách na spotřebitelský úvěr je třeba rozumět ujednání o jakýchkoliv jiných poplatcích či nákladech kromě úroků, které se Navrhovatel zavázal uhradit Instituci v souvislosti s poskytnutím, resp. splácením spotřebitelského úvěru, tj. ujednání o platbách, které spolu s úroky představují odměnu Instituce za poskytnutý úvěr (k vícesložkové ceně za poskytnutí úvěru srov. nálezy Ústavního soudu České republiky ze dne 10. 4. 2014, sp. zn. III. ÚS 3725/13, nebo stanovisko Nejvyššího soudu České republiky ze dne 23. 4. 2014, sp. zn. Cpjn 203/2013).

Ustanovení § 8 zákona o spotřebitelském úvěru se však nedotýká plateb Navrhovatele na doplňkové služby ke spotřebitelskému úvěru poskytovaných osobou odlišnou od Instituce, neboť jsou za ně Navrhovateli poskytnuta plnění, která nespočívají v poskytnutí úvěru. Takové platby tedy nejsou platbami na spotřebitelský úvěr, na které se vztahuje soukromoprávní sankce podle tohoto ustanovení.

Finanční arbitr dovodil, že cenu Monitorovacího zařízení ve výši 30.000,- Kč Navrhovatel uhradil Instituci za obstarání a instalaci Monitorovacího zařízení do Předmětu leasingu. Účelem této platby tedy bylo zajištění tohoto zařízení a nikoli poskytnutí spotřebitelského úvěru. Tato platba proto není platbou na spotřebitelský úvěr ve smyslu ustanovení § 8 zákona o spotřebitelském úvěru. Ujednání o povinnosti uhradit tuto platbu vyplývající z Leasingové smlouvy tak není neplatné.

Platbu za zprostředkování uzavření Leasingové smlouvy si sjednali Navrhovatel a Dožádaná instituce jako odměnu za zprostředkování pro Dožádanou instituci ve Smlouvě o zprostředkování. Vzhledem k tomu, že účelem této platby bylo zprostředkování spotřebitelského úvěru a nikoli poskytnutí tohoto úvěru na základě Leasingové smlouvy, nadto byla příjemcem této platby Dožádaná instituce, finanční arbitr nemůže než konstatovat, že ani tato platba není platbou na spotřebitelský úvěr ve smyslu § 8 zákona o spotřebitelském úvěru. Ujednání o povinnosti Navrhovatele uhradit tuto platbu tak není neplatné.

Pokud jde o Poplatek za zjištění bonity Navrhovatele, který Navrhovatel uhradil Instituci před uzavřením Leasingové smlouvy, účelem tohoto poplatku bylo zajištění podkladů sloužících k prověření bonity, důvěryhodnosti a platební morálky Navrhovatele před poskytnutím spotřebitelského úvěru. Neobstojí argument Instituce, že poplatek za zjištění bonity hradí zájemce o uzavření leasingové smlouvy bez ohledu na to, zda k uzavření leasingové smlouvy dojde či nikoliv, a je výhradně určen k úhradě administrativních nákladů spojených s takovým prověřením bonity, neboť z Matričního listu finanční arbitr zjistil, že tento poplatek je hrazen

výhradně v případě uzavření leasingové smlouvy, resp. v případě, že k uzavření leasingové smlouvy nedojde z důvodů neschválení žádosti, Instituce poplatek zájemci vrátí. Účelem tohoto poplatku tedy bylo poskytnutí spotřebitelského úvěru, když tuto platbu Instituce použila na posouzení schopnosti Navrhovatele splatit poskytnutý úvěr, a tudíž je platbou ve smyslu § 8 zákona o spotřebitelském úvěru a ujednání o povinnosti Navrhovatele hradit tuto platbu je neplatné.

Poplatek za registraci Předmětu leasingu do Registru vozidel, tj. správní poplatek za provedení registrace správním orgánem ve výši 800,- Kč a poplatek 400,- Kč za provedení evidenční technické prohlídky Předmětu leasingu, jejíž provedení bylo podmínkou registrace Předmětu leasingu do Registru vozidel, úhrada těchto poplatků není platbou na spotřebitelský úvěr, neboť byla použita ke zmíněným účelům a nikoli za účelem poskytnutí úvěru. Ujednání o této platbě tak není neplatné.

Měsíční Platba na havarijní pojištění Předmětu leasingu a Platba na pojištění odpovědnosti z provozu Předmětu leasingu jsou platbami za služby související s poskytnutím úvěru Navrhovateli na základě Leasingové smlouvy, přičemž účelem těchto plateb není poskytnutí spotřebitelského úvěru, ale poskytnutí pojistného plnění, nastane-li pojistná událost předpokládaná pojistnými smlouvami. Tyto platby tudíž nejsou platbami na spotřebitelský úvěr a ujednání o povinnosti Navrhovatele tyto hradit nejsou neplatná.

Konečně, kupní (zůstatková) cena Předmětu leasingu je platbou, kterou je Navrhovatel povinen uhradit Instituci až po splacení všech leasingových splátek a to pouze v případě, že se rozhodne využít podle článku 4. 2. 1. Všeobecných obchodních podmínek svého práva požádat Instituci o převod vlastnického práva k Předmětu leasingu, a to na základě smlouvy o koupi Předmětu leasingu. Ujednání o povinnosti uhradit kupní (zůstatkovou) cenu Předmětu leasingu tedy také není ujednáním o platbě na spotřebitelský úvěr ve smyslu § 8 zákona o spotřebitelském úvěru a tudíž toto ujednání není neplatné.

10 K výrokům nálezu

Leasingová smlouva neobsahovala všechny náležitosti stanovené § 6 odst. 1 ve spojení s přílohou č. 3 k zákonu o spotřebitelském úvěru, neboť údaj o RPSN byl uveden v nesprávné výši. Jelikož Navrhovatel tuto skutečnost u Instituce uplatnil v souladu s ustanovením § 8 zákona o spotřebitelském úvěru, pokládá se úvěr založený Leasingovou smlouvou od počátku za úročený ve výši diskontní sazby platné v době uzavření Leasingové smlouvy uveřejněné Českou národní bankou a ujednání o jiných platbách na spotřebitelský úvěr jsou neplatná.

Podle ustanovení § 2991 odst. 1 občanského zákoníku pak platí, že „[k]do se na úkor jiného bez spravedlivého důvodu obohatí, musí ochuzenému vydat, oč se obohatil.“ Občanský zákoník v § 2991 odst. 2 stanoví, že „[b]ezdůvodně se obohatí zvláště ten, kdo získá majetkový prospěch plněním bez právního důvodu, plněním z právního důvodu, který odpadl, protiprávním užitím cizí hodnoty nebo tím, že za něho bylo plněno, co měl po právu plnit sám“.

Peněžní prostředky, které Navrhovatel zaplatil Instituci na základě neplatného ujednání o Poplatku za zjištění bonity Navrhovatele, představují majetkový prospěch Instituce získaný plněním bez právního důvodu ve smyslu § 2991 odst. 2 občanského zákoníku, a Instituce je povinna je vydat Navrhovateli podle § 2991 odst. 1 občanského zákoníku z titulu bezdůvodného obohacení, jak finanční arbitr rozhodl ve výroku I.

Na ujednání o ceně Monitorovacího zařízení, Platbě za zprostředkování uzavření Leasingové smlouvy, Platbách na havarijní pojištění, Platbách na pojištění odpovědnosti z provozu Předmětu leasingu, Poplatku za registraci Předmětu leasingu a kupní (zůstatkové) ceně sankce podle § 8 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru nedopadá, neboť tyto platby nejsou platbami na spotřebitelský úvěr ve smyslu tohoto ustanovení, a tudíž tato ujednání nejsou neplatná. Platby, které Navrhovatel Instituci na základě těchto ujednání hradil, tak nepředstavují majetkový prospěch Instituce získaný plněním bez právního důvodu ve smyslu § 2991 odst. 2 občanského zákoníku. Instituce přijala plnění od Navrhovatele po právu, a proto návrh na určení neplatnosti těchto ujednání a vrácení peněžních prostředků, které Navrhovatel na základě těchto ujednání Instituci uhradil, finanční arbitr ve výroku II. zamítl.

Úvěr, který Instituce Navrhovateli poskytla na základě Leasingové smlouvy, je podle Dodatku č. 1 k Leasingové smlouvě úročen úrokovou sazbou 0,05 %, která odpovídá výši diskontní sazby platné v době uzavření Leasingové smlouvy. Návrh na určení, že úvěr se v důsledku uplatnění sankce podle § 8 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru pokládá za úročený ve výši diskontní sazby platné v době uzavření Leasingové smlouvy, je tak zjevně bezpředmětný, finanční arbitr řízení podle § 24 zákona o finančním arbitrovi ve spojení s § 66 odst. 1 písm. g) správního řádu zastavuje, jak je uvedeno ve výroku III. tohoto nálezu.

Jelikož finanční arbitr v nálezu částečně vyhověl Navrhovateli, ukládá zároveň Instituci ve výroku IV. tohoto nálezu v souladu s ustanovením § 17a zákona o finančním arbitrovi sankci. Toto ustanovení pak zároveň stanoví výši ukládané sankce, která činí 10 % z částky, kterou je Instituce podle nálezu povinna zaplatit Navrhovateli, přičemž pokud je takto vypočtená sankce nižší než 15.000,- Kč, je finanční arbitr povinen uložit sankci právě ve výši 15.000,- Kč. Sankce je příjmem státního rozpočtu a Instituce je povinna ji zaplatit ve lhůtě a způsobem uvedeným ve výroku tohoto nálezu.

Finanční arbitr na základě všech výše uvedených skutečností rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto nálezu.

P o u č e n í :

Účastník řízení může proti tomuto nálezu podle § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi podat do 15 dnů od jeho doručení tomuto účastníku řízení písemně odůvodněné námitky k finančnímu arbitrovi, přičemž platí, že včas podané námitky mají odkladný účinek.

Tento nálezn je podle § 17 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi v případě, že Instituce dobrovolně nesplní povinnost tímto nálezem uloženou, soudně vykonatelný podle zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů, jakmile uplyne lhůta k plnění v tomto nálezu Instituci uložená.

V Praze dne 9. 12. 2015

Mgr. Monika Nedelková
finanční arbitr